

Ο ναύαρχος φον Κανάρης ήταν ελληνικής καταγωγής;

ΤΟΥ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΥ (ε.α.), Ξενοφώντος Μαυρογιάννη

Ο Γερμανός ναύαρχος Γουλιέλμος Φραντς φον Κανάρης γεννήθηκε την 1η Ιανουαρίου 1887 στο Άλμπερμπεκ, κοντά στο Ντόρτμουντ της Γερμανίας. Ήταν γιος του βιομηχάνου Καρλ Κανάρης και της Αυγούστας το γένος Ποπ. Κατατάχθηκε στο Γερμανικό Αυτοκρατορικό Ναυτικό το 1905 σε ηλικία 17 ετών και σ' αυτό συνετέλεσε πολύ το όνομά του που ήταν ίδιο με του Έλληνα πυρπολητή της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, Κωνσταντίνου Κανάρη, γεγονός που μετέπειτα εκμεταλλεύθηκε ισχυριζόμενος ότι ήταν απόγονός του.

Ο φον Κανάρης ο οποίος στη Ναζιστική Γερμανία διεδράματισε σημαντικό ρόλο ως αρχηγός της πολιτικής διεύθυνσης του πολέμου (της στρατιωτικής ήταν ο στρατηγός Κάιτελ) παρουσιάζει για εμάς τους Έλληνες ενδιαφέρον όχι μόνο για τη σύμπτωση του ονόματός του με τον πυρπολητή, αλλά διότι ο ίδιος εκμεταλλεύτηκε την επωνυμία αυτή για εξυπηρέτηση γερμανικών σκοπών και συμφερόντων.

Με την κήρυξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου υπηρετούσε ως ανθυποπλοίαρχος στο εύδρομο "Δρέσδεν" το οποίο μετείχε στον πόλεμο καταδρομής με τη Μοίρα του ναύαρχου φον Σπέε. Μετά την ήττα της γερμανικής Μοίρας στη ναυμαχία των Φόκλαντς (8 Δεκεμβρίου 1914) το πλοίο του κατόρθωσε να διαφύγει και βρέθηκε αργότερα στο Μας α Φουέρα της Χιλής όπου αποκλείστηκε από τρία βρετανικά εύδρομα και αυτοβυθίστηκε (15 Μαρτίου 1915). Οι περισσότεροι από το πλήρωμα αιχμαλωτίστηκαν από τις Χιλιανές Αρχές αλλά ο Κανάρης κατόρθωσε να δραπετεύσει εκμεταλλευόμενος τα άριστα ισπανικά του και να καταφύγει στη Μαδρίτη, διασχίζοντας έφιππος τις Άνδεις, επιβαίνοντας στη συνέχεια σε ολλανδικό πλοίο και υποβρύχιο.

Δραστήριος και πονηρός όπως ήταν, στη Μαδρίτη προσπάθησε να υποκινήσει τους Άραβες του Μαρόκου και της Δ. Αφρικής να επαναστατήσουν κατά της Γαλλίας και Βρετανίας. Οι προσπάθειές του έγιναν αντιλη-

πτές και αναγκάστηκε να επιστρέψει στη Γερμανία μέσω Ιταλίας και Ελβετίας. Οι ιταλικές όμως Αρχές διαπίστωσαν τα πλαστά του στοιχεία, τον συνέλαβαν και τον παρέδωσαν στη Γαλλία απ' όπου και πάλι δραπετεύσε. Λέγεται μάλιστα ότι στραγγάλισε τον εφημέριο των φυλακών και φόρεσε τα ράσα του.

Επέστρεψε στην ενεργό υπηρεσία και έφερε σε αίσιο πέρας διάφορες δύσκολες αποστολές που του ανατέθηκαν από τις Υπηρεσίες Πληροφοριών, με αποτέλεσμα να προαχθεί κατ' εκλογή στο βαθμό του υποπλοίαρχου και πλωτάρχου. Στη συνέχεια ανέλαβε κυβερνήτης υποβρυχίου όπου διέπρεψε έχοντας στο ενεργητικό του 18 βυθίσεις πλοίων μέχρι το 1917.

Η συνάντηση

Η πρώτη γνωριμία του Κανάρη με την οικογένεια του πυρπολητή χρονολογείται από το καλοκαίρι του 1908. Δόκιμος ο Κανάρης τότε είχε καταπλεύσει με το εκπαιδευτικό του Αυτοκρατορικού Ναυτικού στο Φάληρο. Στο πλοίο επέβη ο βασιλιάς Γεώργιος Α' που είχε προσκληθεί από το Γερμανό κυβερνήτη να το επι-

θεωρήσει. Μετά την επιθεώρηση ο κυβερνήτης λέει στον βασιλιά ότι στο πλοίο έχει ένα Ναυτικό Δόκιμο που κατάγεται από την ελληνική ναυτική οικογένεια. Ο Γεώργιος Α΄ ενδιαφέρθηκε να τον γνωρίσει προσωπικά και όταν ο Κανάρης παρουσιάστηκε του απηύθυνε διάφορες ερωτήσεις για την καταγωγή του. Αυτός του απάντησε συγκεχυμένα μη γνωρίζοντας καλά-καλά τι ήταν ο Κωνσταντίνος Κανάρης. Η οικογένεια Κανάρη ενημερώθηκε στη συνέχεια και κάλεσε τον νεαρό Δόκιμο να τον περιποιηθεί. Στις διάφορες ερωτήσεις για την καταγωγή του ο νεαρός τους είπε ότι το μόνο που γνωρίζει από οικογενειακή παράδοση, ήταν ότι καταγόταν από τον Έλληνα πυρπολητή, αλλά δεν ήξερε τίποτε άλλο για τους προγόνους του. Ούτε ποιος ήταν ο προπάππος του για τον οποίον οι γονείς του δεν του είχαν μιλήσει ποτέ. Έτσι η οικογένεια Κανάρη

έμεινε με πολλές απορίες για την καταγωγή του και τη σχέση του με αυτή.

Το ενδεχόμενο να ήταν νόθο παιδί του Μιλτιάδη Κανάρη, γιου του πυρπολητή και μετέπειτα Ναυάρχου του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού που είχε σταλεί επί Όθωνος στη Γερμανία για σπουδές, απορρίφθηκε. Ο Μιλτιάδης στα έξι χρόνια της παραμονής του στη Γερμανία δεν απομακρύνθηκε από το Μόναχο, ενώ η οικογένεια του νεαρού Δοκίμου έμενε πάντοτε στο Βερολίνο. Εξάλλου ο Μιλτιάδης Κανάρης ποτέ, μετά την επάνοδό του στην Ελλάδα, δεν ανέφερε σε κανένα τέτοια σχέση και δεν είχε κανένα ενδιαφέρον για τη Γερμανία.

Ήταν η εποχή που μεσουρανούσε τότε η Καίζερική Γερμανία με μεγάλα ενδιαφέροντα για τη διείσδυση στις χώρες της Μέσης Ανατολής με άξονα την Τουρκία που κατήλυσε εξ ολοκλήρου η Γερμανία. Πίστεψαν τότε ότι με τη σύμπτωση του ονόματος χρησιμοποιήθηκε ο νεαρός Δόκιμος ως όργανο της γερμανικής πολιτικής για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τις τότε ναυτικές μας προπαρασκευές κατά της Τουρκίας.

Ο νεαρός Κανάρης μετά τον απόπλου του πλοίου του από το Φάληρο χάθηκε από την οικογένεια Κανάρη για πολλά χρόνια.

Η εποχή του Μεσοπολέμου

Κατά τη γερμανική κατάρρευση του 1918 και στην κομμουνιστική επανάσταση του «Σπάρτακου» όντας επικεφαλής ενός μικρού τμήματος Πεζοναυτών ο Γουλιέλμος Κανάρης, με δική του πρωτοβουλία και χωρίς καμία διαταγή άνωθεν, συνέλαβε τους αρχηγούς του κινήματος Καρλ Λίμπνεχτ και Ρόζαν Λούξεμπουργκ και τους εκτέλεσε, διαλύοντας έτσι το κίνημα. Το 1919 παντρεύτηκε την Έρικα Βάαγκ, κόρη κι αυτή βιομηχάνου και απέκτησαν δύο κόρες.

Ο ίδιος δεν έπαψε ποτέ να ισχυρίζεται με εξαιρετική υπερηφάνεια ότι ήταν απόγονος του πυρπολητή με όσους Έλληνες συναντιόταν. Μάλιστα ξόδευε και πολλά χρήματα για να βρίσκει εικόνες και χαλκογραφίες της Επανάστασης και να στολίζει μ' αυτές το σπίτι του.

Το 1920 διετέλεσε υπασπιστής του υπουργού Πολέμου και έλαβε μέρος στο πραξικόπημα του W. Karr της 13ης Μαρτίου 1920 κατά της δημοκρατικής κυβέρνησης. Τον επόμενο χρόνο τοποθετήθηκε στο επιτελείο της ναυτικής βάσης του Βιλχελμσχάφεν στη Διεύθυνση Πληροφοριών και το 1926 στην ίδια Διεύθυνση στο Υπουργείο Πολέμου. Καθόλη τη δεκαετία του '20 ηχολείτο, μυστικά, με το πρόγραμμα ανάπτυξης του υποβρυχιακού όπλου την κατασκευή του οποίου απαγόρευε η Συνθήκη των Βερσαλιών.

Ως πλωτάρχη τον συναντάμε ύπαρχο στο παλαιό θωρηκτό «Σλέσιεν Χολστάιν» το οποίο μαζί με το άλλο πανομοιότυπο θωρηκτό «Ανόβερο» η Συνθήκη των Βερσαλιών τα είχε αφήσει στη Γερμανία, ως πεπαιωμένα.

Η Μοίρα των δύο θωρηκτών κατέπλευσε στο Φάληρο και ο Κανάρης επισκέπτεται τη γνωστή του, πλέον, οικογένεια Κανάρη και φιλοξενείται στο σπίτι του τότε βουλευτού και Υπουργού Ναυτικών Αλεξάνδρου Κανάρη, γιου του Μιλτιάδη που επί Όθωνος σπούδασε στη Γερμανία. Τότε υπηρετούσε στο Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό ως πλωτάρχης ο Μιλτιάδης Κανάρης εγγονός του πυρπολητή με τον οποίον ο Γουλιέλμος φον Κανάρης ανέπτυξε φιλία. Αργότερα το 1929 ο φον Κανάρης ήλθε στην Ελλάδα για αναψυχή, όπως έλεγε, στην πραγματικότητα για να συγκεντρώσει πληροφορίες διότι εν τω μεταξύ είχε ειδικευθεί στις υπηρεσίες της γερμανικής αντικατασκοπείας.

Την εποχή εκείνη η Ελλάδα ανησυχούσε και προσπαθούσε να συγκεντρώσει πληροφορίες για τις επισκευές του τουρκικού θωρηκτού «Γιαβούζ» - πρώην γερμανικό «Γκαί-

μπεν» - που εκτελούσαν μυστικά Γάλλοι τεχνίτες. Ο τότε Αρχηγός του ΓΕΝ ναύαρχος Κ. Μαλλικόπουλος ανέθεσε στον πλωτάρχη Μιλτιάδη Κανάρη να προσπαθήσει να συγκεντρώσει πληροφορίες από το φίλο και υποτιθέμενο μακρινό συγγενή που λόγω της θέσεώς του θα γνώριζε. Σ' ένα τραπέζι που έγινε στο σπίτι του θείου του Μιλτιάδη προς τιμήν του φον Κανάρη τον ρώτησε για το «Γιαβούζ» και εκείνος με οργίλο ύφος τον παρατήρησε πώς φαντάστηκε ότι ένας Γερμανός αξιωματικός θα μπορούσε να γίνει πληροφοριοδότης. Από τότε ο Μιλτιάδης Κανάρης πείσθηκε απόλυτα ότι ο φον Κανάρης όχι μόνο ελληνικής καταγωγής δεν ήταν, αλλά ούτε καν φιλέλληνας. Έτσι οι σχέσεις με την οικογένεια αραίωσαν και όταν κατά τη διάρκεια της Κατοχής ο φον Κανάρης ήλθε στην Ελλάδα ως αντιναύαρχος πλέον και αρχηγός των χιτλερικών μυστικών υπηρεσιών, δεν ήρθε σε καμία επαφή με τη μέλη της οικογένειας του πυρπολητή.

Το 1932 στο βαθμό του πλοιάρχου αναλαμβάνει κυβερνήτης του θωρηκτού «Σλέσιεν Χολστάιν» και το 1934 διοικητής της ναυτικής βάσης του Σβινεμπούντε. Τον ίδιο χρόνο αποστρατεύεται με το βαθμό του υποναυάρχου και στη συνέχεια, μετά από πρόταση του Αρχηγού του Γερμανικού Ναυτικού (Kriegsmarine), αρχιναυάρχου Έριχ Ράιντερ, αναλαμβάνει (5 Ιανουαρίου 1935) την αρχηγία της Στρατιωτικής Υπηρεσίας Αντικατασκοπείας, της γνωστής Απβέρ (Abwehr), με το βαθμό πλέον του αντιναυάρχου. Μία σπουδαιότατη θέση του καθεστώτος της χιτλερικής Γερμανίας που μεταξύ των άλλων, έργο της ήταν η καταδίωξη όσων αντιτίθεντο στο καθεστώς.

Η επί σειρά ετών εμπειρία του στις υπηρεσίες πληροφοριών έκανε τον φον Κανάρη έναν από τους καλύτερους της εποχής του στον τομέα αυτό. Οργάνωσε ένα δίκτυο πληροφοριών, κατασκοπείας και αντικατασκοπείας που εκτεινόταν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Χαρακτήρας ανήσυχος, πανούργος και καχύποπτος ήταν εξαιρετικά εργατικός, απαιτητικός από τους υφισταμένους του, τίμιος, μιλούσε τέσσερις γλώσσες. Απεχθάνονταν την κολακεία, ανέπτυξε πρωτοβουλίες και ζούσε μία απλή ζωή. Οι εμπνεύσεις του πολλές φορές χαρακτηρίζονταν από πρωτοτυπία. Το 1936 οργάνωσε την αποστολή της γερμανικής Λεγεώνας Κόνδωρ για βοήθεια του Φράνκο κατά τον ισπανικό εμφύλιο, πραγματοποιώντας πολλά ταξίδια στην Ισπανία. Υπήρξε μία από τις πιο αινιγματικές φυσιογνωμίες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στους Έλληνες αξιωματικούς που τον επισκέπτονταν στη Γερμανία πριν από το μεγά-

λο πόλεμο, εμφανιζόταν ως απόγονος του πυρπολητή για να τους εδραιώσει την πεποίθηση αυτή και να τους εκμαιεύσει πληροφορίες που θα εξυπηρετούσαν τη γερμανική κατασκοπεία. Πανίσχυρος, προετοιμάζε πολιτικά τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στις διάφορες χώρες της Ευρώπης και ήταν ο άμεσος συνεργάτης του Χίτλερ. Το γραφείο του, που τον επισκέπτονταν οι Έλληνες αξιωματικοί, φρόντιζε να στολίζει με προσωπογραφίες του μπουρλοτιέρη, με χαλκογραφίες και εικόνες της πυρπόλησης της τουρκικής ναυαρχίδας στη Χίο ή τα άλλα κατορθώματα του Κωνσταντίνου Κανάρη. Φιλοφρονέστατος δεν παρέλειπε να τους ομιλεί για τα συμφέροντα της Ελλάδας που ήταν με το μέρος της Γερμανίας.

Στην πορεία προς το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ο φον Κανάρης φαινόταν, σχεδόν, ως ειρηνοποιός. Προσπάθησε, μάταια, να αποτρέψει τον Χίτλερ να καταλάβει την Τσεχοσλοβακία το Μάρτιο του 1939 και χρησιμοποιώντας τη θέση του είχε επαφές με το στρατηγό Φράνκο της Ισπανίας σε μια προσπάθεια να τον πείσει να μη στηρίξει την επιθετική πολιτική της Γερμανίας στην Ευρώπη. Ρεαλιστής εκ χαρακτήρος πίστευε ακράδαντα ότι η Γερμανία θα έχανε τον πόλεμο στην Ευρώπη εφόσον εμπλέκονταν οι Μεγάλες Δυνάμεις.

Η εποχή του πολέμου

Με την έναρξη του πολέμου κατόπιν της επίθεσης (1 Σεπτεμβρίου 1939) εναντίον της Πολωνίας, ο Κανάρης επισκέπτεται το μέτωπο για να δει την πρόοδο της γερμανικής προέλασης. Σοκαρίστηκε από τη σφαγή 200 Εβραίων στο Μπέντζιν και από πληροφορίες που του μετέφεραν και άλλοι αξιωματικοί της Υπηρεσίας Πληροφοριών για παρόμοιες σφαγές σε άλλες περιοχές. Στις 12 Σεπτεμβρίου επισκέπτεται στο Στρατηγείο του Χίτλερ τον στρατηγό Κάιτελ – συνεργάτη του Φύρερ στο στρατιωτικό σκέλος του πολέμου – επισημαίνοντάς του ότι η Βέρμαχτ θα λογοδοτούσε κάποτε για τις σφαγές.

Ο ρόλος του κατά την επίθεση του Άξονα κατά της Ελλάδας το 1940 και 1941 επιβεβαίωσε τις υπόνοιες των Κανάρηδων ότι δεν είχε καμία σχέση με ελληνική καταγωγή, αλλά εκμεταλλευόταν τη συνωνυμία του για επαγγελματικούς λόγους. Όταν μετά την κατάληψη επισκέφθηκε την Αθήνα δεν έδειξε κανένα ενδιαφέρον για το δράμα των Ελλήνων, αλλά ασχολήθηκε, μεταξύ των άλλων και με το σχηματισμό νέας κατοχικής κυβέρνησης για να αμβλυνθούν οι αντιδράσεις του λαού κατά της γερμανικής κατοχής.

Ο αείμνηστος Επαμ. Μπαμπούρης, επί σειρά ετών διευθυντής της Ε.Θ.Ε. θυμάται μία

στιχομουθία που είχε με τον επίσης αείμνηστο ναύαρχο Δημ. Οικονόμου. Κατ' αυτή ο Ναύαρχος διηγείται ότι τη δεύτερη ή τρίτη ημέρα μετά την είσοδο των γερμανικών στρατευμάτων στην Αθήνα παρέμενε κλεισμένος στο σπίτι του στο Ψυχικό, σύμφωνα με τις διαταγές που είχε λάβει να παραμείνει στην Αθήνα. Μέσα στη θλίψη του λαμβάνει τηλεφώνημα από τη γερμανική Πρεσβεία ότι σε λίγο θα τον επισκεπτόταν κάποιο πρόσωπο που δεν πρόλαβε να ρωτήσει ποιο ήταν διότι έκλεισε αμέσως το τηλέφωνο. Σε λίγο ο ναύαρχος φον Κανάρης με πολιτικά βρισκόταν στο σπίτι του. Ο ναύαρχος Οικονόμου είχε γνωρίσει τον Κανάρη στη Γερμανία όταν πριν από τον πόλεμο είχε μεταβεί για αγορά πολεμικού υλικού. Ο Γερμανός του εκμυστηρεύτηκε ότι επισκεπτόταν μυστικά την Αθήνα με σκοπό να συνεννοηθεί για το σχηματισμό Ελληνικής Κυβέρνησης που θα αναλάμβανε τη διακυβέρνηση της χώρας με την προστασία των γερμανικών στρατευμάτων, για να διευκολυνθεί η γερμανική πολιτική να κρατήσει μακριά από την Αθήνα τους Ιταλούς και να αποδώσει μετά τον πόλεμο ελεύθερη την Ελλάδα στο λαό της. Ο ναύαρχος Οικονόμου εκφράζοντας την απορία του, δήλωσε ότι δεν μπορούσε να αναλάβει τέτοια πρωτοβουλία από τη στιγμή που το επίσημο ελληνικό κράτος με τον βασιλιά και την επίσημη ελληνική Κυβέρνηση συνέχιζε τον πόλεμο από το εξωτερικό. Ο φον Κανάρης με προφανή δυσαρέσκεια αποχώρησε ζητώντας η πρότασή του και η έλευσή του στην Ελλάδα να παραμείνει μυστική.

Ο Κανάρης, τελικά, αναμίχθηκε στο σχηματισμό της κυβέρνησης Τσολάκογλου και αναχώρησε από την Αθήνα για να επανέλθει αργότερα και να οργανώσει πλήρη δίκτυο κατασκόπων στη Μέση Ανατολή και διαφυγή πρακτόρων προς αυτή, με τα ίδια μέσα που διέφευγαν και οι Έλληνες πατριώτες. Σε όλο αυτό το διάστημα δεν έδειξε κανένα ενδιαφέρον για αυτά που υπέφερε ο ελληνικός λαός και σε καμία επαφή δεν ήλθε με την οικογένεια Κανάρη.

Μολονότι η Απβέρ, της οποίας προΐστατο ο Κανάρης, ήταν υπηρεσία αντικατασκοπίας για να καταδιώκει τους αντικαθεστωτικούς, ο ίδιος συνεργάζοταν με μερικούς αντιτιθέμενους στο χιτλερισμό. Ο Κανάρης ποτέ δεν υπήρξε ενθουσιώδης Ναζί. Διόρισε τον Χανς Όστερ υπαρχηγό του, ο οποίος έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη αντιστασιακών κινήσεων κατά του Χίτλερ και η Άπβερ κάλυπτε τα ίχνη των προσώπων αυτών από την Γκεστάπο του Χίμλερ. Ένας οξύς ανταγωνισμός εκδηλώθηκε τότε μεταξύ του αρχηγού της Άπβερ και αυτού της Γκεστάπο που είχε τη ρίζα του στην εκτόπιση των πα-

λαιών στελεχών της Βέρμαχτ από τους φανατικούς Ναζί που προστατεύονταν από τον Χίμλερ. Οι δεύτεροι υποστήριζαν το σχέδιο «Χοενστάουφεν» που σκοπό είχε την κατάληψη της Αφρικής, Μάλτας, Κορσικής, Νότιας Γαλλίας και την εκδίωξη των Βρετανών από τη Μεσόγειο σε αντίθεση με τους στρατηγούς της Βέρμαχτ που δεν ήθελαν να εξασθενήσει το ρωσικό μέτωπο, κυρίαρχο στοιχείο για τη νίκη της Γερμανίας. Όταν επικράτησε και τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο «Χοενστάουφεν» ο φον Κανάρης έπεσε σε δυσμένεια και η υπηρεσία του θεωρείτο δευτερεύουσα.

Αιφνιδιαστικά το Νοέμβριο του 1942 μία μεγάλη αγγλοαμερικανική δύναμη μπαίνει στη Μεσόγειο χωρίς οι υπηρεσίες του Χίμλερ να έχουν καμία πληροφορία. Καλείται, τότε, επειγόντως στο αρχηγείο του Χίτλερ ο ναύαρχος Κανάρης για να αναφέρει τις πληροφορίες των δικών του υπηρεσιών. Ήταν η ευκαιρία που περίμενε για να εκδικηθεί τον Χίμλερ. Αποκάλυψε ότι οι σύμμαχοι σκόπευαν να καταλάβουν τη Γαλλική Αφρική και ο Γάλλος στρατηγός Ζιρώ που φυλασσόταν από τα «Ες-Ες» στην Προβηγκία είχε δραπετεύσει και κατευθυνόταν στην Αλγερία για να οργανώσει τη συνεργασία των συμμαχικών αποβατικών δυνάμεων με τα εκεί γαλλικά στρατεύματα. Πρόσθεσε ότι όλες τις πληροφορίες είχαν δώσει στην υπηρεσία του Χίμλερ. Ο Χίμλερ άφρισε από το κακό του και διέψευσε τον Κανάρη υποστηρίζοντας ότι η συμμαχική δύναμη κατευθυνόταν στη Σύρτη της Τριπολιτιδας. Ο Φύρερ πίστεψε τον Χίμλερ και συγκέντρωσε μεγάλη δύναμη υποβρυχίων στο στενό Σικελίας-Αφρικής, αλλά τα γεγονότα επιβεβαίωσαν τον Ναύαρχο. Έκτοτε ο Χίμλερ συκοφαντούσε συνεχώς τον Κανάρη θεωρώντας τον δυναμικό και επικίνδυνο με προσόντα που θα τον έβλαπταν μέχρι που τελικά τον συκοφάντησε ότι συνωμοτούσε κατά του Χίτλερ.

Από το 1943 ο φον Κανάρης ουσιαστικά εργαζόταν κατά του Χίτλερ και σε συνεργασία με τους συμμάχους προσπαθούσαν να βάλουν τέλος στον πόλεμο. Τον Απρίλιο του 1943 συναντήθηκε μυστικά στην Τουρκία με τον αντιπλοίαρχο Τζορτζ Έρλ, εκπρόσωπο του Ρούσβελτ στα Βαλκάνια, στην προσπάθεια να περατωθεί ο πόλεμος το καλοκαίρι του 1943. Νέες μυστικές συναντήσεις του το ίδιο καλοκαίρι με τον αρχηγό της Intelligence Service και τον επικεφαλής της OSS στην Ισπανία αποσκοπούσαν στον τερματισμό του πολέμου στο Δυτικό μέτωπο και τη συνέχιση στο Ανατολικό. Ο Πρόεδρος Ρούσβελτ εξοργίστηκε όταν έμαθε τις συναντήσεις αυτές των μυστικών του υπηρεσιών και απέρριψε

τις προτάσεις του Κανάρη. Ο επικεφαλής της OSS είχε ξεπεράσει τις δικαιοδοσίες του.

Το Φεβρουάριο του 1944 σε σύσκεψη υπό τον Χίτλερ όπου ο Κανάρης παρουσίασε την κακή τροπή των επιχειρήσεων στο Ρωσικό μέτωπο, ο Φύρερ οργισμένος τον απάλλαξε από τα καθήκοντά του και τον μετέθεσε σε μία οικονομική υπηρεσία της Βέρμαχτ, συγχωνεύοντας όλες τις υπηρεσίες πληροφοριών.

Στις αρχές Αυγούστου του 1944 ο Κανάρης συλλαμβάνεται από τους άνδρες του Χίμλερ, μαζί με άλλους υψηλόβαθμους στρατιωτικούς, διπλωμάτες, πολιτικούς και ιδιώτες για την εμπλοκή του ονόματός του στην αποτυχημένη απόπειρα δολοφονίας του Χίτλερ της 20ής Ιουλίου 1944 (Σχέδιο Βαλκυρία) και κλείνεται στις φυλακές υψίστης ασφαλείας. Στις 7 Φεβρουαρίου 1945 μεταφέρεται στο φρούριο Φλόσενμπουργκ της Φρανκονίας και στις 9 Απριλίου 1945 εκτελείται γυμνός δι' απαγχονισμού κατόπιν προσωπικής διαταγής του Χίτλερ, παρόλον ότι ποτέ δεν δέχθηκε ότι είχε λάβει μέρος στην απόπειρα δολοφονίας. Έτσι ο Χίμλερ απαλλάχθηκε από ένα δυναμικό αντίπαλο.

Ποία τελικά η καταγωγή του φον Κανάρη;

Ο Γερμανός ναύαρχος Κανάρης δεν είχε καμία σχέση με την οικογένεια του ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης. Αρχικά επλανότο μία τέτοια φήμη που σκόπιμα καλλιεργούσε και ο ίδιος, όπως είδαμε. Έρευνες όμως που έγιναν μετά το 1938 δείχνουν ότι η οικογένειά του προερχόταν από τη Βόρεια Ιταλία, ονομαζόμενη, αρχικά, Καναρίτσι και από το 17ο αιώνα μετακόμισε στη Γερμανία. Ο παππούς, του καθολικός, έγινε αργότερα λουθηριανός.

Το επώνυμο, επομένως, Κανάρης υπήρχε στην οικογένεια του Ναυάρχου πολύ πριν ο γιος του πυρπολητή Μιλτιάδης σταλεί από τον Όθωνα για σπουδές τη Γερμανία. Είναι ένα επώνυμο που φέρουν πολλές οικογένειες Γάλλων, Γερμανών, Ιταλών κ.ά. και δινόταν ως παρατσούκλι κατά τους προεπαναστατικούς χρόνους, όπως παρατσούκλι ήταν και αυτό της οικογένειας του πυρπολητή.

Από πού και γιατί δινόταν δεν είναι γνωστό. Ίσως από τα πουλιά, καναρίνια, ίσως από τα Κανάρια νησιά ή από το γνωστό χορό του 17ου αιώνα «Καναρί».

Στα Μικρασιατικά πάντως παράλια υπήρχαν κατά τα προεπαναστατικά χρόνια πολλές οικογένειες με το παρατσούκλι ή το επώνυμο αυτό που είχαν φήμη τολμηρών «κοντραμπαντιέριδων» διακρινόμενες για τη δραστηριότητα, την αποφασιστικότητα και την ευφυΐα τους, που και μ' αυτούς δεν είχε καμία σχέση η ψαριανή οικογένεια Κανάρη.